

Győri Ítéltábla

Pf.IV.20.111/2021/6/I.

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (cím10; ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt Felperes1 (cím2) felperesnek a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (cím8; ügyintéző: dr. Horváth Tamás Lajos ügyvéd) által képviselt Alperes1 (korábbi nevén: Alperes1 cím11) alperes ellen szerződés érvénytelenségéből származó igény iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2021. május 13-án meghozott 13.P.20.054/2017/125. számú ítélete ellen a felperes részéről 126. számon benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú perköltségét 163.710,- (százhatvanháromezer-hétszáz tíz) Ft-ban, míg az alperesét 25.400,- (huszonötezer-négyszáz) Ft-ban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes a cég1 Kft. helységi autókereskedőn keresztül 2008. szeptember 18-án nyújtott be finanszírozási kérelmet az alperes jogelődjéhez, a cég2hoz, személygépkocsi vásárlása céljából deviza alapú hitel nyújtása iránt. A kérelem szerint a kölcsön összege 2.250.000,- Ft, míg a bruttó vételár 2.500.000,- Ft. A törlesztőrészletek száma 120, az összes törlesztőrészlet 3.978.000,- Ft. A mértékadó devizanem a CHF, s a felperes havi fix devizakonstrukciót választotta. Külön okiratban úgy nyilatkozott, hogy az alperes jogelődjének integrált CASCO termékét választja, és hozzájárul ahhoz, hogy az alperes jogelődje biztosítási alkusz közreműködésével Allianz Hungária Flotta Casco biztosítást kössön. A nyilatkozat szerint a finanszírozási szerződés megkötésével a CASCO díjakat a havi törlesztőrészletbe építve fizeti meg; a CASCO biztosítás éves díja 50.000,- Ft, ami 4.167,- Ft/hónap összegnek felel meg.

[2] Az alperes jogelődje, mint hitelező, valamint a felperes, mint kölcsönbe vevő 2018. szeptember 22-én HIT34329/08. számon kötöttek egyedi kölcsönszerződést, mely fogyasztói szerződésnek minősül. A szerződés értelmében annak részévé vált az alperes HIT/2006.05.31. megjelölésű, Általános Szerződési Feltételeket tartalmazó Üzletszabályzata;

ebben az időben viszont már a HIT/2008.07.01. Üzletszabályzat volt hatályos. A kölcsönt a felperes az rendszám1 forgalmi rendszámú Hyundai Getz 1.1. Classic típusú személygépkocsi megvásárlására fordította. A szerződés szerint a gépjármű bruttó vételára 2.500.000,- Ft, melyből 250.000,- Ft saját rész, míg 2.250.000,- Ft a kölcsön összege. A szerződő felek a havi fix konstrukciót választották, azzal, hogy a törlesztőrészek száma 120, s azok összege havi 33.150,- Ft; az összes törlesztőrészlet 3.978.000,- Ft. Az első törlesztőrészlet 2008. október 25-én, míg a további részek a soron következő hónap 25-én esedékesek, a THM 14,35 százalék.

[3] A felperes, valamint az alperes jogelődje egyidejűleg opciós és adásvételi szerződést is kötöttek.

[4] Az alperes jogelődjének a szerződéskötéskor a felperes részére átadott HIT/2008.07.01. számú Üzletszabályzatának IV. 7. pontja a hitelező javára kikötött opciós jogról rendelkezett. A V.5. pont szerint, amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, a kölcsönbe vevő vállalja a mértékadó devizanem és a HUF közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke EUR pénznem esetében a mindenkori intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizáknál további kockázatot jelent az adott deviza és az EUR keresztárfolyamának változása.

[5] A havi fix konstrukciót az Üzletszabályzat I.7. pontja akként rögzítette, hogy amennyiben a mértékadó devizanem nem a HUF, úgy a kölcsönbe vevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat- és/vagy árfolyamesemény. Az Üzletszabályzat I.23. pontja értelmében rendkívüli árfolyam eseménynek minősül – más mellett - az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest. A XI. fejezet a havi fix konstrukcióra vonatkozó szabályokat rögzítette, s tartalmazta az Üzletszabályzat I.25. a) és b) pontjai szerinti kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás)-nak az adott konstrukcióra vonatkozó alkalmazásának speciális feltételeit.

[6] Az árfolyamkockázatra vonatkozóan kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült.

[7] A felperes fizetési késedelmére hivatkozással az alperes 2016. október 3-án kelt levelében a szerződést felmondta; erre tekintettel a szerződés megszűnésének időpontja 2016. október 26-a.

[8] Az alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvényben (a továbbiakban: DH2 törvény) foglalt elszámolást elkészítette, a felek közötti felülvizsgálat elszámolás jött létre.

[9] A felperes kereseti kérelmében kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását. Egyrészt hivatkozott a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló

1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjainak megsértésére, s utalt arra, hogy a szerződés nem határozza meg az ügyleti kamat mértékét. Arra is hivatkozott, hogy érvénytelenséget eredményez, hogy az integrált CASCO biztosítás díját az alperes jogelődje az ügyleti kamatba építette be; erre tekintettel az ügyleti kamat nem számítható ki. Előadta továbbá, hogy a szerződés sérti a régi Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseit, és a régi Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdéseit, s kérte a szerződéskötéskor hatályos Üzletszabályzatnak az árfolyamkockázatra vonatkozó V.5. pontja érvénytelenségének megállapítását. Kérte végül az opciós és adásvételi szerződés, valamint az Üzletszabályzat IV.7. pontja érvénytelenségének megállapítását, s az alperes kötelezését a személygépkocsi törzskönyvének kiadására. Utalt arra, hogy az Üzletszabályzat I.23. pontja tartalmazza a rendkívüli árfolyamesemény fogalmát, melyből arra következtetett, hogy az árfolyamkockázat legfeljebb 25 százalék mértékig terhelheti. Utalt arra, hogy az alperes által készített elszámolás szerint 2015. december 12-éig folyamatosan túlfizetésben volt, amit előtörlesztésként kell figyelembe venni.

[10] Az alperes azt nem vitatta, hogy az ügyleti kamat éves százalékos mértékét a szerződés nem tünteti fel, azonban ez megállapítható, mégpedig akként, hogy az induló ügyleti kamat 13,48 százalék volt. A 36. hónap után a kamat mértéke 2 százalékkal csökkent, majd 2015. február 1-jétől, a forintosítás időpontjától 9,29 százalék kamatlábbal számolt. Az elsőfokú bíróság felhívására a felperes tartozását kiszámította annak a kiindulópontnak a mentén, hogy az árfolyamváltozás 30 százalékos mértékig terheli a felperest; mindamellett, hogy a számítás alapelveivel nem ért egyet, ennek alapján 2017. július 3-ai értéknappal felperes tartozása 1.411.283,- Ft volt.

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes, valamint az alperes jogelődje között 2008. szeptember 22-én HIT34329/08. számon létrejött szerződés érvénytelen, s a szerződést a határozathozatalig érvényessé nyilvánította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 1.411.283,- Ft-ot, s annak 2017. június 4-étől a kifizetés napjáig terjedő időre járó, a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresével számított kamatát. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül adja ki a felperesnek az rendszáml forgalmi rendszámú, Hyundai Getz 1.1. Classic típusú személygépkocsi törzskönyvét. Egyebekben a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 17.645,- Ft részperköltséget, azzal, hogy a felek további költségeiket maguk viselik. Kötelezte az alperest, az államnak fizessen meg 185.666,- Ft előlegezett szakértői díjat, míg úgy rendelkezett, hogy további 185.666,- Ft előlegezett szakértői díj az állam terhén marad.

[12] Határozatának indokolásában felhívta a régi Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdéseit, 200. § (2) bekezdését, 205. § (1)-(3) bekezdéseit, 205/B. § (1) bekezdését, 209. §-át, 209/A. § (2) bekezdését, 217. § (1) bekezdését, 218. § (1) bekezdését, 237. § (1) és (2) bekezdéseit, 321. § (1) bekezdését 523. § (1) bekezdését, 685. § d) és e) pontjait, a régi Hpt. 203. § (6)-(8) bekezdéseit, 210. § (2) bekezdését, 212. § (2) bekezdését, 213. § (1) bekezdésének b) és c) pontjait, s a keresetet részben ítélte meg megalapozottnak.

[13] Mindenekelőtt megjegyezte, jogszabály nem tiltotta, hogy a szerződés részévé az alperes jogelődjének HIT/06.05.31. számú Üzletszabályzat váljon, függetlenül attól, hogy ekkor az már újabb Üzletszabályzatot alkalmazott. A per tárgya szempontjából ugyanakkor a két üzletszabályzat tartalmában megegyező volt.

[14] A törvényszék álláspontja szerint az alperes jogelődje a felperesnek a szerződéskötéskor nem adott az árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást, az Üzletszabályzat erre vonatkozó rendelkezése pedig tisztességtelen, ami az egész szerződés érvénytelenségéhez vezet. Az érvénytelenség jogkövetkezményei kapcsán a szerződés érvényessé nyilvánítására nyílt lehetőség, figyelemmel arra is, hogy a felperes által sem vitatottan a szerződés felmondás folytán megszűnt. Megjegyezte ugyanakkor, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos mértéke feltüntetésének elmaradása a szerződést formai okból tette érvénytelenné, s ez a kamat a szerződés alapján meghatározható, miként a kirendelt cég 2020. január 31-én kelt könyvszakértői véleménye rögzíti is. A kölcsönszerződés így megfelel a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjaiban foglaltaknak, ugyanis a kölcsön tárgyat, összegét, a törlesztőrészletek számát és összegét, valamint a rendszeres törlesztőrészletek esedékességét meghatározza. Megfelelő volt a THM meghatározása is.

[15] Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása kapcsán abból indult ki, hogy olyankor, amikor tisztességtelen az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás, meg kell határozni, milyen mértékű kockázat az, amelyet a fogyasztó tájékoztatás hiányában is viselni köteles, s amely a felek között fennállt információs egyenlőtlenségre figyelemmel a fogyasztó sérelmére felborult érdekegyensúlyt úgy állítja helyre, hogy az egyenlőtlenség jelentős voltát szünteti meg. Nem annak van kiemelt jelentősége, hogy valamely HUF alapú hitelhez képest a deviza alapú kölcsön, vagy hitel alacsonyabb kamatmértéke meddig ellensúlyozhatta az árfolyam fogyasztóra nézve kedvezőtlen változását; ebben az esetben ugyanis a HUF alapú hitel lenne a viszonyítási alap, márpedig ilyen tartalmú szerződést a felperes, valamint az alperes jogelődje nem kívántak kötni. A HUF, valamint a deviza alapú hitel összehasonlítása a Legfelsőbb Bíróság PK. 267. számú állásfoglalása alapján a forgalmi értékviszonyok egy szegmenseként értékelhető, de nem elsődleges jelentőségű. Megítélése szerint a szerződéskötéskori árfolyamhoz képest 30 százalékos mértékű árfolyamkockázat volt az, amit a felperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességes tájékoztatás hiányában is viselni köteles.

[16] Az elsőfokú bíróság szerint a felhívására elkészített elszámolás alkalmas a felperes tartozásának meghatározására. Utalt arra, hogy előtörlesztésre csak előtörlesztési díj megfizetése mellett kerülhetett volna sor, azonban ilyen díj megfizetésére a felperes nem tett nyilatkozatot.

[17] A törvényszék az opciós szerződés 4. – a vételi jog gyakorlásának időtartamára vonatkozó - pontjának, valamint az Üzletszabályzat IV.7. pontjának érvénytelenségét ugyancsak megállapította, és az alperest a gépjármű törzskönyvének kiadására kötelezte.

[18] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; az ítéltáblától a kamat éves százalékos mértékének megállapítása, valamint az árfolyamváltozásból eredő elszámolás érdekében annak hatályon kívül helyezését, s az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Az ítélet indokolását külön is támadta, s előadta, hogy a HIT34329/08. számú kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét a kamat éves százalékos mértéke feltüntetésének hiánya miatt is meg kell állapítani.

[19] A felperes hangsúlyozta, hogy az alperes, illetve jogelődje által kért kamat bizonyos mértékben az integrált CASCO biztosítás díjat is tartalmazza, melynek azonban a kölcsönügylet teljesíthetőségéhez semmi köze, ráadásul ezt az összeget az alperes az árfolyamemelkedéshez igazodóan terhelte ki. Mindaddig, amíg az alperes pontosan nem határozza meg, hogy milyen összegű integrált CASCO díjat követel, addig elszámolása nem teljesíthető. Mindemellett kiemelte, hogy a kamat a pénz használatának ellenértéke, melyhez képest a CASCO biztosítási szerződés független szolgáltatás, így nem értelmezhető az, hogy a fogyasztónak kamatban kell megfizetnie a biztosítási díjat. Ebből az is következik, nem lehet meghatározni az árfolyamkockázat maximumának megállapításával a tartozás összegét. Megjegyezte végül, hogy az alperes kimutatása szerint összesen 4.172.675,- Ft jóváírás folyt be, mely meghaladja a szerződésben visszafizetendő összegként rögzített 3.978.000,- Ft-ot, s annyi bizonyos, nem állhat fenn további 1.411.283,- Ft lejárt tartozása.

[20] A felperes előadta azt is, hogy az alperes jogelődjét annak felügyeleti szerve, a Magyar Nemzeti Bank 2016. május 12-én meghozott H-FK-I-B-428/2016. számú határozatában 8.400.000,- Ft fogyasztóvédelmi bírság megfizetésére kötelezte. E határozat megállapította, hogy a kölcsönszerződés törlesztőrészletének nem külön eleme a biztosítási díj, hanem az az ügyleti kamat részét képező kamatfelár mértékébe kerül beépítésre; a magasabb kamatfelár tartalmazza a biztosítási díjat, amit a fogyasztónak szintén devizában kell megfizetnie. Ezzel az alperes jogelődje megsértette a régi Hpt. 210. § (2) bekezdését, ugyanis a kamatfelár keretében megfizetett integrált CASCO biztosítási díj nem minősíthető az adott szerződés teljesítésének és fenntartásának érdekében a devizaforrás megszerzésével közvetlenül kapcsolatban álló díjnak és költségnek.

[21] Hivatkozott továbbá az Európai Unió Bíróságának a C-269/19., Banka B. SA-ügyben meghozott ítéletére (ECLI:EU:C:2020:954), mely szerint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy miután megállapításra került, hogy tisztességtelen jellegűek az alapügyben szereplőhöz hasonló kölcsönszerződésnek a változó kamatláb rögzítési mechanizmusát meghatározó feltételei, és amennyiben e szerződés nem maradhat fenn az érintett tisztességtelen feltételek elhagyását követően, illetve az említett szerződés megszüntetése különösen hátrányos következményekkel járhat a fogyasztóra nézve, továbbá nem létezik olyan diszpozitív nemzeti jogi rendelkezés, amely az említett feltételek helyébe léphet, úgy a nemzeti bíróság kötelessége, hogy belső jogának egészére figyelemmel tegyen meg minden ahhoz szükség intézkedést, hogy a fogyasztó védelmet élvezzen azon különösen hátrányos következményekkel szemben, amelyeket az említett kölcsönszerződés megszüntetése válthat ki.

[22] A felperes sérelmezte, hogy az alperes felszámította az eredeti érvénytelen szerződés alapján kiterhelt, a törlesztőrészleten felül felmondásig tartó időszakra olyan költségeket, melyek felszámítására nincs lehetősége. Előadta, hogy az érvénytelen szerződés alapján 2017. február 16-án 12.501,- Ft integrált CASCO díjat terhelte ki, s teljesen értelmezhetetlen módon követel 42 alkalommal is KHR-bejegyzéssel kapcsolatos díjat. Vitatta valamennyi, a felmondás után kiterhelt ügyviteli költség érvényesíthetőségét.

[23] A felperes érvelt végül azzal is, hogy jogdogmatikailag érvénytelen szerződést felmondani nem lehet, illetőleg az érvénytelen szerződéshez szerződésszegés nem kapcsolódhat.

[24] Az alperes a fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[25] Mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy a felperesnek az integrált CASCO díjjal kapcsolatban keresete nem volt, s fellebbezésének erre az új tényre hivatkozása a régi Pp. 235. § (1) bekezdését sérti.

[26] Előadta továbbá, hogy ügyfelei tudatosan kötöttek integrált CASCO konstrukcióval szerződést, ugyanis annak előnyeit kívánták élvezni: a biztosítási díj alacsonyabb; abban az esetben is fedezetben maradnak, ha a törlesztőrészletet nem fizetik; a pozitív árfolyamkülönbség is megilleti őket; nem kell a biztosítás megkötésével és a díj befizetésével foglalkozniuk. Az e finanszírozást tartalmazó konstrukció olyan speciális terméke volt, amely az ügyfelek részére nemcsak az eszköz tulajdonjogának megszerzéséhez szükséges finanszírozást biztosította, hanem magasabb kamatfelár ellenében a finanszírozott eszközre is biztosítást nyújtott; a felszámított ügyleti kamat tehát egyrészt az eszköz, másrészt a biztosítás finanszírozásának ellenértéke. Az egyes törlesztőrészleteket annuitásos módszertannal úgy számította ki, hogy azok a biztosítás ellenértékét is magukban foglalták. Arra tekintettel, hogy a CASCO biztosítást attól függetlenül fenntartják, hogy az ügyfél pénzügyi teljesítése megtörtént-e, a cég kockázata is növekszik, ami a magasabb kamatfeláron kihelyezést indokolja. Abból következően pedig, hogy a felperes külön CASCO biztosítás díjat nem fizetett, hanem azt ő (és jogelődje) az ügyleti kamatban számolta el, e díjat a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja alapján külön nem kellett feltüntetni.

[27] Az alperes kiemelte azt is, hogy amennyiben a szerződés valamely oknál fogva érvénytelen, úgy irányadók a régi Ptk. 237. § (2) bekezdésében, továbbá a Legfelsőbb Bíróság 1/2010. (VI.28.) PK véleményében és a Kúria 6/2013. PJE határozatában foglaltak. Mivel pedig a törvényszék a szerződést érvénytelenné nyilvánította, alkalmazni kell a régi Ptk. 238. § (1) bekezdésének azt a rendelkezését, hogy érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása esetén a szerződő felek a szerződésszegésért úgy felelnek, mintha a szerződés kezdettől fogva érvényes lett volna.

[28] A fellebbezés alapos.

[29] Az ítéltábla mindenekelőtt azt rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (3) bekezdése alapján kizárólag a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között (247. §) bírálta felül, s nem érintette a törvényszék ítéletének rendelkező részében foglalt azt a megállapítást, hogy a HIT34329/08. számú szerződés érvénytelen, továbbá nem érintette az rendszám1 forgalmi rendszámú személygépkocsi törzskönyvének kiadására vonatkozó rendelkezést sem.

[30] Az ítéltábla véleménye szerint az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezései az alábbiak szerint érdemben nem bírálhatók felül.

[31] A fellebbezési eljárásban már nem volt vitatott, hogy az árfolyamkockázat viselésének a felperesre telepítő rendelkezésének tisztességtelensége folytán a per tárgyát képező szerződés érvénytelen. Ugyancsak irányadó, hogy az érvénytelenségi ok miatt keletkezett érdeksérelem kiküszöbölésére – az ügyleti kamat meghatározása mellett - alkalmas módszer a CHF/HUF átváltási árfolyam maximálása, miként az sem volt vitatott, hogy az árfolyamváltozás kockázatát a felperesnek a felvételkori árfolyam 30 százalékkal növelt mértékig kell viselnie.

[32] Tévesen hivatkozott az alperes fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a felperes nem sérelmezte az integrált CASCO díj elszámolását. Ezzel szemben az állapítható meg, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban is kifogásolta, hogy a biztosítás díját rejtett költségként a pénzügyi vállalkozás a kamatba építve érvényesítette, melynek mértéke így szerinte nem határozható meg (például: Tatabányai Törvényszék 4.P.20.054/2017/34. számú jegyzőkönyv 2. oldala, 47. számú beadvány). Azzal, hogy a törvényszék ítéletében erre az érvelésre egyáltalán nem tért ki, megsértette a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét.

[33] Az alperesi elszámolásból ugyan kitűnik, hogy a DH2 törvényen alapuló elszámolást követően, 2015. május 4-én 19.998,- Ft-ot, majd 2016. február 24-én 3.524,- Ft-ot „Integrált CASCO-ra árfolyamváltozás visszatérítése” címén a felperes javára jóváírt, továbbá az is, hogy a szerződés felmondását követően, 2017. február 16-án 12.501,- Ft integrált CASCO díjat felszámított, azonban a számítás háttérére vonatkozóan magyarázatot egyáltalán nem adott.

[34] A felperes fellebbezéséhez csatolta a Magyar Nemzeti Bank 2016. május 12-én kelt H-FK-I-B-428/2016. számú határozatát. A határozat rögzíti, hogy a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete 2013. június 21-én kelt H-FK-I-B-388/2013. számú határozatában megállapította, a pénzügyi vállalkozás megsértette a régi Hpt. - egyébként csak 2011. május 15-étől hatályos - 210. § (5a) bekezdésében foglaltakat, mivel a kamatfelár keretében megfizettetett biztosítási díj nem minősíthető az adott szerződés teljesítésének és fenntartásának érdekében, a deviza forrás megszerzésével közvetlenül kapcsolatban álló díjnak és költségnek; a CASCO biztosítás díját az érintett biztosítóknak a pénzügyi vállalkozás HUF devizanemben fizeti meg. A jogsértő magatartás további folytatásától eltiltás és 20.000.000,- Ft fogyasztóvédelmi bírság mellett ezért kötelezte őt arra, hogy a CASCO biztosítási díj devizában felszámításából eredően a fogyasztókra terhelt árfolyamkülönbözetet a felszámítással érintett valamennyi fogyasztónak térítse vissza. Az érintett fogyasztók folyószámláin ezt az összeget az alperes 2015. május 4-én írta jóvá.

[35] Azt az alperes sem vitatta, hogy a HIT34329/08. számú szerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja alapján, az ügyleti kamat feltüntetésének hiánya folytán is semmis, azonban – miként a kirendelt cég 378. számú könyvszakértői véleménye tartalmazza – a szerződés adatai alapján a kamatmérték meghatározható. Ilyenkor a szerződés érvényessé nyilvánításának van helye, azzal, hogy az ügyleti kamatot a szerződésből kiszámítható kamatmértéknek megfelelően kell meghatározni (Kúria Gfv.VII.30.167/2016/7. számú részítélete, közzétéve: BH2017. 159.).

[36] Ugyanakkor az az egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételben foglalt konstrukció, amely az integrált CASCO biztosítás díját a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésben alkalmazott, csak a szerződés adatai alapján kiszámítható ügyleti kamatba úgy építi be, hogy a forintban megfizetett biztosítási díjat is akként számolja el, mintha devizában történt volna a teljesítés, s ezáltal a fogyasztót ennek az összegnek a vonatkozásában is árfolyamkockázat terheli, az ítéltábla megítélése szerint a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztességesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg, s mint ilyen, a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján önmagában is tisztességtelen, semmis.

[37] Az adott esetben viszont úgy tűnik, meghatározható, az ügyleti kamatba foglaltan milyen összegű integrált CASCO biztosítási díj esik a felperesre. A felek ugyanis rögzítették a CASCO díj éves (50.000,- Ft) és havi összegét (4.167,- Ft) egyaránt. Ekként individualizáltan – az alperes, illetve jogelődje által kötött többi biztosítási szerződéstől függetlenül is - megállapíthatónak látszik, hogy ezen a címen milyen fizetési kötelezettség hárul a felperesre. Arra vonatkozóan, hogy az említett összeg akár a szerződés nem vitatott fennállása alatt, akár a felmondást követően változott, semmilyen adat nem áll rendelkezésre. Arra, hogy kérdéses összeg megállapítható, indirekt módon abból is következtetni lehet, hogy a felügyeleti szerv kötelezése folytán az alperes ezt kiszámította, s a felperes számláján jóváírta. Azt azonban kontrollálható módon nem mutatta be, hogy ezt a számítást miként végezte el.

[38] A szerződés érvényessé nyilvánítása során úgy kell elszámolni, hogy az eredeti lefutás, illetve az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény szerint megállapítható ügyleti kamaton belül meg kell határozni, majd ebből ki kell emelni az integrált CASCO biztosítás díját, és ennek számításba vétele nélkül kell a ténylegesen alkalmazott kamatmértéket meghatározni. A fizetendő, illetőleg megfizetett CASCO díját tehát a kamattól függetlenül, forintban kell a szerződés teljesítése keretében figyelembe venni és elszámolni.

[39] A másodfokú bíróság megjegyzi továbbá, hogy a törvényszék felhívására az alperes által készített számítás szerint a felperes 2015 decemberéig túlfizetésben volt. Amennyiben valóban nem állt fenn késedelem, úgy az érintett összeget a felperes javára – figyelemmel a régi Ptk. 292. § (2) bekezdésére - a szerződés teljesítéseként, díjmentes előtörlesztésként kell számításba venni; ezzel szemben nem fogadható el az az álláspont, hogy az egyébként érvénytelen szerződés előtörlesztési díj megfizetését írta elő.

[40] Csak az ennek megfelelően elvégzett számítás alapján lehet állást foglalni abban, volt-e olyan további költség vagy díj (például: egyéb ügyviteli költség, KHR-be bekerülés, költségátáírás), amelyet a felperes hátrányára az elszámolás során figyelembe kell venni. Mindemellett az alperesnek magyarázatot kell adnia arra is, ezeknek a tételeknek mi volt az alapja. Amennyiben nem volt késedelemként értékelhető tartozás, úgy az Üzletszabályzat VIII. 2. pontjára figyelemmel a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő összegben meghatározott késedelmi kamat mérték sem lehet irányadó.

[41] Az ítéltábla a felperes arra vonatkozó jogi álláspontja kapcsán, miszerint jogdogmatikailag valamely érvénytelen szerződés felmondása kizárt, hangsúlyozza: a Kúria 4/2021. PJE határozatának értelmében a DH2 törvényen alapuló elszámolás nem zárja ki, hogy a bíróság a polgári jog szabályai szerint utólag vizsgálja, hogy alapos volt-e a pénzügyi intézet részéről a szerződésnek az adós fizetési késedelmére alapított felmondása. A PJE határozat indokolásának 7. pontja kifejti: ha az állapítható meg, hogy az adósnak a felmondáskor fennállt olyan tartozása, amely – az arányosság követelményét is értékelve – megalapozhatta a felmondást, úgy a felmondás jogszerűnek minősül, tekintet nélkül arra, hogy a tényleges tartozás összege esetlegesen kisebb a felmondásban, illetve a megelőző fizetési felszólításban közölténél. Ebből az is következik, hogy csak a fentiekkel konform elszámolás alapján lehet következtetést vonni arra, a szerződés alperes általi felmondása jogszerűnek minősíthető-e. Amennyiben a felperes fizetési késedelembe esett, úgy a bíróságnak az eset összes körülményei alapján kell vizsgálnia, hogy ez a felmondást megalapozta-e (Kúria Gfv.VII.30.071/2019/9. számú ítélete).

[42] Mindezek miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit a régi Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a törvényszéket ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

[43] A megismételt eljárásban – szükség szerint szakértő bevonásával – a fentieknek megfelelő elszámoláson alapulóan lehet állást foglalni abban a kérdésben, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonásaként a felek valamelyikének áll-e fenn tartozása, s milyen összegben.

[44] A másodfokú bíróság pusztán megjegyzi, a törvényszék ítélete nem ad magyarázatot arra, hogy az egyenlő arányúnak tekintett pernyertesség-pervesztesség mellett a felek által előlegezett költségek közül miért csak az alperes által előlegezett 35.290,- Ft szakértői díjat értékelte, s a megfizetett 79.900,- Ft kereseti illetéket miért nem.

[45] Az ítéltábla a régi Pp. 252. § (4) bekezdésére hivatkozással a felperes másodfokú költségét 163.710,- Ft-ban, míg az alperesét 25.400,- Ft-ban csupán megállapította; a perköltség viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell döntenie. A felperes megállapított költsége 112.910,- Ft megfizetett illeték költséget, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdésének a) pontjára, (5) és (6) bekezdéseire, továbbá 4/A. § (1) bekezdésére utalással, a kifejtett tevékenységgel arányosan meghatározott 40.000,- Ft + ÁFA = 50.800,- Ft ügyvédi munkadíjat, míg az alperesé a R. fentebb hivatkozott rendelkezései alapján 20.000,- Ft + ÁFA = 25.400,- Ft ügyvédi munkadíjat foglal magában.

Győr, 2021. október 13.

Dr. Zámbo Tamás sk.

Dr. Szabó Péter sk.

Dr. Szalay Róbert sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró